

Рецензії, хроніки та персоналії

До 85-річчя від дня народження професора Едуарда Станіславовича Вільчковського

Вільчковський Едуард Станіславович народився 19 січня 1935 р. у місті Нижній Тагіл Свердловської області (Росія). Батько був лікарем, мама – працівник культури.

У 1956 році Едуард Станіславович закінчив Київський державний інститут фізичної культури за спеціальністю «Фізична культура і спорт».

У період 1956–1961 рр. працював вчителем середньої школи та викладачем Педагогічного училища міста Переяслава-Хмельницького Київської області. На той час у районі працювало лише три особи з вищою освітою, серед яких був і Едуард Станіславович Вільчковський. Згодом він вступив до аспірантури Харківського педагогічного інституту імені Григорія Сковороди, де навчався в період 1961–1964 рр. По завершенню аспірантури протягом чотирьох років (1964–1965 рр.) Е. С. Вільчковський працював викладачем Харківського педагогічного інституту імені Григорія Сковороди. Наполеглива науково-дослідницька робота, яку проводив Едуард Станіславович, була представлена в кандидатській дисертації, яку він успішно захистив у 1966 р.

Досвідченого на той час фахівця запросили в Міністерство освіти України, де він працював директором навчально-методичного кабінету з фізичного виховання впродовж 1966–1967 рр.

Едуард Станіславович не зупинявся на досягнутому й продовжував науково-дослідницьку роботу, працюючи в різних установах і закладах освіти. Із 1967–1974 рр. – старший науковий співробітник лабораторії фізичного виховання НДІ педагогіки України; 1974–1982 рр. – доцент кафедри педагогіки Центрального інституту підвищення кваліфікації вчителів України; 1982–1995 рр. – доцент, професор Київського педагогічного інституту імені Максима Горького.

Логічне поєднання наукової й практичної діяльності сприяло написанню докторської дисертації. У 1989 р. Едуард Станіславович захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за двома спеціальностями 13.00.01 та 13.00.04 на тему: «Педагогічні основи процесу формування рухової підготовленості дітей 3–7 років».

У 1992 році Е. С. Вільчковський отримав наукове звання професора, а в 1995 р. став членом-кореспондентом Академії педагогічних наук України, із 1996 є дійсним членом Академії соціальних і педагогічних наук (Росія, Москва).

У період 1995–1999 рр. працював завідувачем лабораторії фізичного виховання Інституту проблем виховання Академії педагогічних наук України.

Із моменту утворення Вищої атестаційної комісії України Едуард Станіславович був її членом упродовж семи років. Також 10 років був членом спеціалізованої вченої ради по захисту дисертацій у Київському державному інституті фізичної культури.

Із 2000 р. Едуард Станіславович працював на посаді професора кафедри теорії і методики фізичного виховання Львівського інституту фізичної культури. Упродовж шести років був членом спеціалізованої вченої ради по захисту дисертацій у цьому вищому навчальному закладі.

У 2006 р. Едуард Станіславович приїхав на Волинь, де працював на посаді професора кафедри спортивно-масової та туристичної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки. Викладав навчальні дисципліни «Організація і методика спортивно-масової роботи», «Організація і управління спортивно-масовою роботою», «Спортивна анімація»; керував написанням магістерських та дипломних робіт. Протягом шести років у Волинського національного університету

імені Лесі Українки був членом спеціалізованої вченої ради по захисту дисертацій за спеціальностями: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Професор Е. С. Вільчковський брав участь у розробці стратегічних державних документів: Базового компонента дошкільної освіти в Україні, стандартів освіти в галузі фізичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл України, стандартів рухової підготовленості дітей та учнівської молоді в Україні. Є автором понад 15 програм із фізичного виховання дітей дошкільного віку в загальних і спеціальних дошкільних навчальних закладах, 8 програм із фізичної культури для початкової школи. Під керівництвом і консультуванням Едуарда Станіславовича було успішно захищено 12 кандидатських і 3 докторські дисертації. Окрім того активно опонує дисертації.

Едуард Станіславович є членом редколегії наукових фахових видань Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки «Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві» та «Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки».

Тривала наукова робота у вищій школі спонукала професора вивчати стан фізичного виховання не лише в Україні. Він також досліджував становлення, зміст, структуру та особливості фізичного виховання в Україні, Польщі, Греції, Японії, США, Франції, Чехії й скандинавських країнах.

У науковому доробку Едуарда Станіславовича нараховується понад 450 наукових публікацій, серед них – 38 монографій та підручників із теорії і методики фізичного виховання дітей, які були першими підручниками українською мовою для закладів вищої освіти в незалежній Україні, а також для вихователів, інструкторів із фізичного виховання, учителів фізичної культури.

Нині професор Е. С. Вільчковський продовжує плідно працювати, свідчення чого – видання таких наукових праць, як:

➤ **Система** фізичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл Польщі та України (XVI – початок XXI століття): порівняльний аналіз: монографія / Е. С. Вільчковський, Б. М. Шиян, А. В. Цьось, В. Р. Пасічник. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 240 с.

➤ **Фізичне** виховання школярів у різних країнах світу (історія та сучасність): монографія/ Е. С. Вільчковський, А. Е. Вільчковська, В. Р. Пасічник. Пйотркув-Трибунальський: NWP. 2016. 404 с.

➤ **Теорія** і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. для студентів дошк. ф-тів вищ. навч. закл./Е. С. Вільчковський, О. І. Курок; МОНУ. 3-тє вид., стер. Суми: Університет. кн., 2017. 428 с.

➤ **Фізичне** виховання дітей дошкільного віку/Е. С. Вільчковський, Т. Ю. Круцевич. *Теорія і методика фізичного виховання*. Т. 2. Методика фізичного виховання різних груп населення/за ред. Круцевич Т. Ю. Київ: Олімп. літ., 2017. 368 с.

➤ **Теорія** і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: підручник/Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”». 2019. 467 с.

Едуард Станіславович практикує викладання в польському Університеті Яна Кохановського в Кельцах, філії в Пйотркуві Трибунальському. Професор вільно володіє польською мовою, був опонентом 13 докторських дисертацій у Польщі, видає монографії польською мовою (Psychology and pedagogy of creative development of development of gifted person/M. B. Yevtukh, E. S. Vilchkovsky, I. S. Voloshchuk, V. M. Rudyk. Piotrkuv-Trybunalski: NWP, 2018. 361 s.).

Шанований професор постійно перебуває у творчому пошуку та й надалі активно продовжує науково-дослідницьку, викладацьку роботу, яка є плідною, актуальною й завжди необхідною для виховання майбутніх науковців. Також Едуард Станіславович сприяє розвитку міжнародної діяльності, взаємообміну досвідом між викладачами, студентами, закладами вищої освіти різних країн.

Завідувач кафедри спортивно-масової та туристичної роботи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор

Алла Альошина